

บทที่ 1

บทนำ

กุหลาบเป็นไม้ตัดดอกที่มีการปลูกเป็นการค้าโดยเป็นอันดับหนึ่งของโลก ในตลาดประมูลอัลสเมีย ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นตลาดประมูลไม้ดอกที่ใหญ่ที่สุดของโลก เมื่อ พ.ศ. 2542 มีการซื้อขายถึง 1,672 ล้านดอก โดยประเทศที่ผลิตกุหลาบรายใหญ่ของโลกได้แก่ อิตาลี เนเธอร์แลนด์ สเปน สหรัฐอเมริกา โคลัมเบีย เอกวาดอร์ อิสราเอล เยอรมัน เกนยา ซิมบับเว เบลเยียม ฝรั่งเศส เม็กซิโก แทนซาเนีย และมาลาวี เป็นต้น (วิทยา, 2551)

กุหลาบเป็นไม้ตัดดอกที่มีพื้นที่ปลูกทั้งหมดในประเทศไทย ประมาณ 5,500 ไร่ ซึ่งพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือโดยมีถึง 4,000 ไร่ พื้นที่ปลูกกุหลาบที่สำคัญอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายและตาก ผลผลิตดอกโดยเฉลี่ยทั้งประเทศมีมากกว่า 1,000 ล้านดอกต่อปี คิดเป็นผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ประมาณปีละ 1,200,000-2,400,000 ดอก (ATTRACT Project, 2006) มีพื้นที่มากที่สุดที่ อ.พบบพระ จังหวัดตาก ซึ่งปัจจุบันประมาณว่ามีพื้นที่การผลิตถึง 3,000 ไร่ เนื่องจาก อ.พบบพระ มีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม พื้นที่ไม่สูงชัน และค่าจ้างแรงงานต่ำ (แรงงานต่างชาติ) การผลิตกุหลาบในประเทศไทยอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ การผลิตกุหลาบในเชิงปริมาณ และการผลิตกุหลาบเชิงคุณภาพ การผลิตกุหลาบเชิงปริมาณ หมายถึงการปลูกกุหลาบในพื้นที่ขนาดใหญ่ หรือปลูกในพื้นที่ราบ ซึ่งให้ผลผลิตมีปริมาณมาก แต่ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ เช่น ดอกและก้านมีขนาดเล็ก มีตำหนิจากโรคและแมลง หรือการขนส่ง อายุการปักแจกันสั้น ทำให้ราคาต่ำ การผลิตชนิดนี้ต้องอาศัยการผลิตในปริมาณมากเพื่อให้เกษตรกรอยู่ได้ ส่วนการผลิตกุหลาบในเชิงคุณภาพ นิยมปลูกในเขตภาคเหนือ และบนที่สูง โดยปลูกกุหลาบภายใต้โรงเรือนพลาสติก ในพื้นที่จำกัด มีการจัดการการผลิตและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี ใช้แรงงานที่ชำนาญ ทำให้กุหลาบที่ได้มีคุณภาพดี และปักแจกันได้นาน ตลาดของกุหลาบคุณภาพปานกลางถึงต่ำ (ตลาดล่าง) ในปัจจุบันถึงขั้นอึดตัวเกษตรกรขายได้ราคาต่ำมาก ส่วนตลาดของกุหลาบที่มีคุณภาพสูง (ตลาดบน) ผลผลิตในประเทศยังไม่เพียงพอ และขาดความต่อเนื่อง ทำให้ยังต้องนำเข้าดอกกุหลาบจากต่างประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ และมาเลเซีย เป็นต้น

ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตกุหลาบคุณภาพสูงซึ่งต้องผลิตในพื้นที่ที่เหมาะสม คือพื้นที่สูงมากกว่า 800 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล หากปลูกในที่ราบได้กุหลาบคุณภาพดีในช่วงฤดูหนาวเท่านั้น ดังนั้นการผลิตกุหลาบมีแนวโน้มเพิ่มพื้นที่การผลิตบนที่สูงมากขึ้น (วิทยา, 2551)

กุหลาบเป็นไม้ดอกที่เกษตรกรใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในอัตราที่สูงมาก สำหรับการใส่ปุ๋ย เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบใช้ปุ๋ยโดยไม่ได้คำนึงถึงปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่เดิมในดิน และความต้องการปุ๋ยของพืช ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยในปริมาณมากและใส่บ่อยครั้งซึ่งเกินความจำเป็น ทำให้ดินเกิดการสะสมธาตุอาหารพืชที่ใส่ในรูปของปุ๋ยและขาดสมดุลของธาตุอาหารในสภาพดังกล่าว นอกจากดินกุหลาบไม่ตอบสนองต่อปุ๋ยที่ให้ธาตุอาหารที่มีมากเกินไปในดินแล้วอาจมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต อีกทั้งเกษตรกรยังต้องเสียค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์อีกด้วย จึงได้มีแนวคิดในการลดปริมาณการใช้ปุ๋ยให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบ โดยการสำรวจพื้นที่ปลูกกุหลาบในจังหวัดเชียงใหม่ ทำการสุ่มตรวจดิน วิเคราะห์หาความเป็นกรด-ด่าง ปริมาณธาตุอาหารพืชที่มีอยู่ในดิน และปริมาณธาตุอาหารพืชที่กุหลาบนำไปใช้ในการเจริญเติบโตและพัฒนาดอกของเกษตรกรบนพื้นที่ราบและพื้นที่สูง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการให้ธาตุอาหารพืชที่เหมาะสมต่อการปลูกกุหลาบเป็นการค้าต่อไป